

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

СТАНКЕВИЧ І.В., САКУН О.В., МАЛЬОВАННИЙ О.В.

Одеська державна академія архітектури та будівництва, м. Одеса, Україна

Політика підвищення якості вищої освіти займає все більш важливе місце в національних програмах держав світу. Широке визнання того, що вища освіта є основною рушійною силою економічної конкурентоспроможності спирається все більше на глобальні знання з економіки та менеджменту, зробило високоякісну вищу освіту, як ніколи, найважливішою.

У системах вищої освіти в усьому світі проводяться великі реформи, спрямовані здебільшого на заохочення того, щоб заклади вищої освіти все більше відповідали потребам суспільства та економіки. Вони поєднують перегляд цілей вищої освіти та необхідність того, щоб уряди враховували її в розробці нових стратегій на майбутнє. Така ситуація, наразі, спостерігається й в Україні, незважаючи на сучасні обтяжуючі обставини військового стану.

Від сектору вищої освіти очікується внесок у рівність, забезпечення якості та ефективності функціонування держави. Незважаючи на те, що не всі країни знаходяться в однаковому положенні, у вищій освіті в світі вимальовується певна кількість тенденцій:

1. Зростання систем вищої освіти. Останні десятиліття відзначалося зростання вищої освіти. Середнє щорічне зростання студентів у вищій освіті за період 2007–2020 становив 5,1% у світі.

2. Різноманітність закладів вищої освіти. Зростання вищої освіти супроводжувалося зростанням різноманітності закладів вищої освіти. З'явилися нові види інститутів, збільшало освітніх пропозицій в інститутах, зростає кількість приватних закладів вищої освіти і з'явилися нові способи здобуття вищої освіти.

3. Різноманітні групи студентів. Найвизначнішою тенденцією, що впливає на склад студентських груп у вищій освіті, було зростання кількості студенток-жінок. Другою помітною особливістю є зростання кількості старших студентів, що призводить до підвищення середнього віку студентських груп. Крім того, у більшості країн групи студентів вищої освіти стають дедалі більше різноманітними з соціально-економічної точки зору, етнічної приналежності та попередньої освіти.

4. Нові механізми фінансування. Декілька тенденцій відзначається також і в механізмах фінансування вищої освіти. Насамперед, джерела фінансування

стають дедалі різноманітнішими. По-друге, виділення державного фінансування вищій освіті все частіше супроводжується постановкою цілей використання ресурсів, фінансуванню на основі результатів та конкуруючими процедурами. По-третє, країни розширюють свою систему допомоги студентам.

5. Акцент на підзвітність та результативність. Однією з найвизначніших тенденцій, що впливають на системи вищої освіти в останні кілька десятиліть, стало розвиток формальних систем гарантії якості. З початку 80-х р.р. якість стає ключовою темою політики вищої освіти. Зростання вищої освіти викликає питання про обсяги та напрямок державних витрат на вищу освіту. На додаток виріс тиск ринку, конкуренція, що свою чергу, прискорило розставлення акценту на підзвітності в вищу освіту.

6. Нові форми інституційного управління. За кілька останніх десятирічь великі зміни відбулися також у лідерстві інститутів вищої освіти, враховуючи виникнення нових перспектив академічного лідерства та нових методів організації структур прийняття рішень. Академічні лідери все більше розглядаються як менеджери чи підприємці.

7. Глобальна робота в мережі, мобільність та співпраця. Вища освіта стає все більш інтернаціональною і все більше включає в себе інтенсивну роботу в мережі між всіма учасниками освітнього процесу та іншими учасниками, такими як виробництво. Міжнародне науково-дослідне співробітництво посилюється шляхом тісної співпраці в мережі між закладами вищої освіти та трансграничного фінансування дослідних робіт.

В управлінні вищою освітою кінцевою метою керівних органів освіти як охоронців громадських інтересів є забезпечення ефективного використання державних ресурсів закладів вищої освіти на користь суспільства. Багато країн стикаються з викликом одночасного зростання відсотка участі у вищій освіті, підвищення якості та досягнення стійкого рівня фінансової підтримки.

Важливо пам'ятати, щоб побудувати національне зобов'язання якості, важливо, щоб мета системи забезпечення якості була чіткою і щоб очікування були сформульовані відповідно до національної стратегії вищої освіти.

Література:

1. Ажажа М. А. Державне регулювання процесу модернізації вищої освіти України в умовах глобалізації. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 19. С. 79-83.

2. Длугопольський О. Розбудова внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти України у світлі орієнтирів європейського стандарту. *Вища освіта в Україні: порядок денний для реформ*. 2018. С. 28-33